17 ta' Diċembru, 1965.

Imħallfin:

Is-S.T.O. Prof. Sir Anthony J. Mamo, O.B.E., C.St.J., Q.C., B.A., LL.D., Pres.
Onor. Prof. J. J. Cremona, B.A., LL.D., D. Litt. (Rome) B.A.Hons. (Lond.) (Ph.D. (Lond)) F.R. Hist.
Onor. J. Flores, B.L.Can., LL.D.

Avvocato Dottor Antonio Caruana

versus

Dottor Edgar Buhagiar, ne et.

Sentenza — Parti Konklusiva — Tassazzjoni.

L-art. 217 tal-Kodiċi ta' Proċedura ifisser li biex dikjarazzjoni f'sentenza tkun konklusiva jew obbligatorja ma tridx tkun argument jew raġonament jew sempliċi motiv iżda vera soluzzjoni ta' kwistjoni trattata fis-sentenza.

Dak li hu importanti huwa illi s-soluzzjoni jew konkluzzjoni tkun inkluża fis-sentenza, u ma jimmpurtax f'liema parti partikolari tagħha.

Il-Qorti,

Rat is-sentenza tagħha mogħtija f'din il-kawża fl-erbgħa ta' Marzu, 1963 fejn hemm is-solitu rijepilogu tad-domandi ta' l-attur u ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti Dr. Buhagiar nomine u Lawrence Delia u li biha din il-Qorti approvat il-prinċipju, sanċit mill-ġurisprudenza ċitata fis-sentenza ta' l-ewwel Qorti tat-tnax ta' Diċemru 1962 u rijafermat f'dik is-sentenza, li fil-kawża ta' ritassa għandhom

jiġu magħmula parteċipi fil-ġudizzju anki d-difensuri tal-partijiet fil-kawża oriġinali, iżda rriteniet li dik il-Qorti flok ma lliberat liż-żewġ konvenuti Dr. Buhagiar nomine u Lawrence Delia mill-osservanza tal-gudizzju messha, għall-integrazzjoni tal-ġudizzju, ordnat il-kjamata in kawża ta' dawk id-difensuri, u konsegwentement ipprovdiet fuq l-appell ta' l-attur billi rrevokat is-sentenza appellata u ordnat li l-attijiet jiġu rinvjati lil dik il-Qorti bid-direttiva li tagħmel il-kjamata in kawża tad-difensuri fil-kawza oriġinali, ċioe ta' dawk tal-konvenut Delia (Avukat Dottor Paul Mallia u Prokuratur Legali Benedict H. Dingli) u ta' dawk ta' l-attur, ċioe tal-Prokuratur Legali Giuseppe Galdes, peress li, kwantu għall-Avukat, l-attur kien awto-patroċinat — bl-ispejjeż ta' l-ewwel u tat-tieni istanza nofs kull wieħed bejn l-attur u l-konvenut Delia, inklużi dawk tal-konvenut Buhagiar.

. . . OMISSIS . . .

Rat is-sentenza ta' l-ewwel Qorti tal-ħdax ta' Mejju, 1965 li biha waqt li, stanti r-rinunzja, asteniet ruħha milli tieħu konjizzjoni tad-domanda ta' l-attur in kwantu tirrigwarda t-tassazzjoni għad-digriet tas-sebgħa ta' Frar, 1962, irrespinġiet l-istess domanda in kwantu tirrigwarda in-nullita tad-depożiti magħmulin mill-konvenut Delia, bl-ispejjes ħlief fejn u kif ġa deċiżi, kontra l-attur, wara li kkunsidrat:—

Illi, integrat il-gudizju kif intqal fuq, u trattata l-kawża, issa ma baqax għal din il-Qorti ħlief li tiddeċidi l-meritu.

Illi dan il-meritu, skond iċ-ċitazjoni, jirrigwarda żewġ punti, i.e. li tiġi ordnata r-ritassa tad-drittijiet tar-Reġistru u tad-difensuri relativament għas-sentenzi ta' din il-Qorti

(7 ta' Frar, 1962) u tal-Qorti ta' l-Appell (26 ta' Marzu, 1962) fil-kawża fuq riferita (Ċitaz. Nru 35/62) billi jiġi esklusi mit-tassazzjoni d-drittijiet tar-Reġistru u tad-difensuri tassati mill-konvenut Dr Buhagiar nomine:—

a) għad-digriet tas-sebgħa ta' Frar, 1962, u

b) għad-dikjarazjoni tan-nullita o meno tad-depositi.

Illi kwantu għall-ewwel punt fuq imsemmi dan jinsab rinunzjat mill-attur skond ma ntqal fuq u għalhekk il-Qorti ma hiex qegħda tieħu konjizzjoni tad-domanda relativament għal din il-kwistjoni.

Illi kwantu għat-tieni kwistjoni l-lanjanza ta' l-attur hi li l-konvenut Dr. Buhagiar, bħala Reġistratur ta' dawn il-Qrati, fil-kawża li ġġib in-numru ta' ċitazzjoni 35/62 fuq imsemmija, intaxxa dritt ta' sebgħa xelini u sitt soldi (7s. 6d.) għar-Reġistru u ta' żewġ liri (£2) għad-difensuri relativament għas-sentenza ta' din il-Qorti, u dritt ta' għaxar xelini (10s.) għar-Reġistru u ta' żewġ liri, tlettax il-xelin u erbgħa soldi (£2.13.4) għad-difensuri rigward is-sentenza fl-appell ,u dana għad-dikjarazzjoni fuq in-nullita o meno tad-depositi magħmulin mill-konvenut Delia, kif jidher mit-taxxa, Dok. A, u mill-estratt mill-ktieb tat-tassazzjoni Dok. B mentri li s-sentenza ta' din il-Qorti u lanqas dik ta' l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell li kkonfermata ma fihom dikjarazzjoni jew iddeċidew dwar il-validita o meno tad-depositi fuq imsemmija, kif hemm rikjest fit-Tariffa "G" No. 22, annessa mal-Kodiċi ta' l-Organizzazjoni u Proċedura Ċivili.

Illi mid-dokument esibit a fol. 5 jirriżulta li r-Reġistratur fit-tassazzjoni relativa għaż-żewġ sentenzi in kwistjoni nkluda l-ammonti msemmija fiċ-ċitazzjoni, għar-

Reġistru u għad-difensuri, dwar dikjarazzjoni fuq nullita ta' depositi, u dan barra mid-drittijiet taxxati, tant għar-Reġistru kemm għad-difensuri, f'kull istanza, għall-ħlas tas-sorti ta' tnejn u għoxrin lira (£22).

Illi dak id-dokument ma' jirriżultax li huwa la l-oriġinal u lanqas estratt uffiċċjali mill-ktieb tat-tassazzjonijiet, iżda fin-nuqqas ta' kwalunkwe eċċezzjoni dwar il-korrettezza tal-kontenut tiegħu, li kien dejjem faċilment kontrollabili mill-konvenuti u mill-kjamanti in kawża, il-Qorti qegħda taċċetta din il-prova ta' l-analisi tat-tassazzjoni mpunjata.

Illi skond it-tariffa uffiċjali r-Reġistratur għandu jintassa dritt ta' minn żewġ liri (£2) sa ħames liri (£5) għal kull dikjarazzjoni meħtieġa li jkun fiha deċiżżjoni fuq punt ta' fatt jew ta' liġi. Biċ-ċitazjoni Nru. 36/62 fuq imsemmija l-attur kien fittex lill-konvenut Delia għal ċerti skadenzi ta' kera li dan il-konvenut kien iddeposita taħt l-awtorita tal-Qorti **"inattesi bħala u għaliex nulli u vessatorji, dawk id-depositi."** Il-konvenut Delia kien eċċepixxa, fost ħwejjeġ oħra, li huwa kien validament għadda għad-depositu ġudizjarju bħala sekwestratarju fuq sekwestru esekutiv illi huwa kien irċeva, flimkien ma oħrajn, fit-tmienja ta' Ġunju, 1959, ad istanza ta' Joseph Fenech, kreditur kanonizzat ta' l-attur; li huwa, wara li ġie notifikat bis-sekwestru, kien ukoll irċeva ittra uffiċjali biex ma jżommx flus ta' l-attur f'idejh u biex jgħaddi għad-depositu tagħhom taħt is-sanzjonijiet legali; li l-kawża bejn l-attur u Giuseppe Fenech għar-revoka ta' dak is-sekwestru kienet "res inter alios acta" għalih, u li għalhekk id-domanda ta' l-attur kontra tiegħu kienet infondata **stanti li d-depositu magħmulin minnu ġew magħmulin validament skond il-liġi.** Fuq dawn il-kontestazzjonijiet ċari tal-partijiet, ċioe wieħed (l-attur), li allega l-invalidita tad-depositi, u l-ieħor (il-konvenut De-

lia) li eċċepixxa l-validita tagħhom, din il-Qorti ddeċidiet il-kawża billi, fil-parti konklussjonali tagħha sempliċement "ċaħdet it-talba attriċi bl-ispejjeż għall-attur."

Illi għaldaqstant l-attur issa qiegħed jippretendi li ma kellhomx jiġu ntaxxati drittijiet tar-Reġistru u tad-difensuri dwar dikjarazzjoni tal-validita o meno tad-depositi fuq riferiti, u dana, kif qal fit-trattazzjoni u fin-nota ta' l-osservazzjonijiet tiegħu, għax, għalkemm ma jikkontestax li l-punt sata' kien neċessarju, fil-fatt, pero ma ġiex deċiż, u ġie trattat biss fil-konsiderandi, mentri, kif huwa jirritieni, dan huwa kuntrarju għad-dispost ta' l-art. 217 tal-Kodiċi tal-Proċedura li jiddisponi illi "every declaration intended by the Court to be conclusive or binding shall be included in the operative part of the judgement."

Illi l-konvenuti u l-kjamati in kawża min-naħa l-oħra jikkontendu li s-sentenza ta' din il-Qorti (sussegwentement konfermata fl-Appell b'adozzjoni tal-motivi) iddeċidiet li d-depositi tal-konvenut Delia kienu validi għax (barra milli għall-aħħar wieħed minnhom li jissemma 'l quddiem) saru fi żmien li s-sekwestru ta' Fenech kien għadu veljanti, nonostanti li in segwitu ġie revokat fuq vessatorieta, mentri l-aħħar depositu ġie rikonoxxxut bħala wkoll validu għaliex l-attur kien irraġonevoli meta ppretenda li l-konvenut Delia iħallsu l-kera kollu, wara li rebaħ il-kawża għar-revoka tas-sekwestru kontra Fenech. Il-konvenuti u l-kjamati in kawża għalhekk isostnu li ċ-ċaħda tat-talba ta' l-attur kontenuta fid-"decide" hija konkatenata mal-prassi tagħha dwar il-validita tad-depositi, u li konsegwentement ir-Reġistratur ma setax ma jarax u ma jsibx, fil-konsiderandi jew parti razzjonali tas-sentenza, dikjarazzjoni li d-depositi kienu validi, nonostanti li din id-dikjarazzjoni ma kienetx fid-"decide".

Illi ma jridx jintnesa li din il-kawża, kontrarjament għal dak li donnu ried jimplika l-attur fin-nota tiegħu hija sempliċi kawża ta' ritassa u ma tinvolvix in-nullita tas-sentenza li fuqhom saret it-taxxa impunjata, għax is-sentenza ta' din il-Qorti fil-kawża ta' l-attur kontra l-konvenut Delia ġiet konfermata fis-sedi ta' l-appell u llum tifforma ġudikat, u l-attur ma talabx ir-ritrattazzjoni, kieku qatt sata'.

Illi l-azzjoni ta' l-attur tiddependi unikament mill-pretensjoni, li temerġi aħjar min-nota konklusjonali tiegħu, li kellu jkun hemm dikjarazzjoni espressa dwar il-validita tad-depositi ta' Delia fl-aħħar parti tas-sentenza, dik ċioe fejn din il-Qorti (kif konfermat fl-appell) qalet "Għal dawn ir-raġunijiet, tiċħad etc." Imma din il-pretensjoni tiegħu titlaq mill-premessa u mill-interpretazzjoni inkorretta li skond l-art. 217 Kodiċi Proċedura Ċivili l-parti operativa jew dispositiv jew "decide" tas-sentenza għandha tinsab bilfors u sakramentalment fl-aħħar kliem jew fl-aħħar paragrafu tagħha. Huwa veru li l-art. 217 fuq imsemmi jiddisponi li "kull dikjarazzjoni li l-Qorti trid li tkun deċisiva jew obbligatorja għandha tiġi mdaħħla fid-dispositiv" iżda l-liġi mkien ma tgħid — u kienet tkun illoġika u mprattikabili kieku qalitu — li d-dispositiv rid bilfors jinstab fl-aħħar parti tas-sentenza. Għalkemm fil-kasijiet ordnarji, u forsi anke fil-maġġior parti tal-kasijiet, il-parti konklużżjonali tas-sentenza tirrijaggruppa kull ma jkun ġie deċis, anki kultant b'xi referenzi għal jew ripetizzjonijiet kwasi superfluwi "ex abundantia cautela" konstatazzjonijiet, deċiżżjonijiet jew effettivi ġa nseriti fil-premessi jew motivazjonijiet, ħafna drabi min-naħa l-oħra insibu — mingħajr ebda nkorrettezza — l-akkoljiment jew ir-respinta lakonika taddomanda bħala l-konsegwenza neċessarja u inevitabili ta' dikjarazzjonijiet imdaħħla fil-parti razzjonali u mhux ripe-

tuti fl-aħħar paragrafu li ġeneralment jibda bil-kliem "Għal dawn il-motivi", jew "Għal dawn ir-raġunijiet", salv dejjem li l-konklużjoni finali ma tkunx kontradittorja mad-dikjarazzjoni jew dikjarazzjonijiet li jkun hemm fil-parti razzjonali u li dawn ikunu almenu intelliġibili anke jekk mhux dettaljati. L-importanti huwa li jkun hemm deċiżżjoni u mhux l-ubikazzjoni tagħha f'parti jew oħra tas-sentenza, u dana kif ġie ritenut fis-sentenza (**Ant. Falzon noe vs. Dr. E. Buhagiar, noe.** (Kollez. Vol. XXXIII, I, 230) u diversi drabi qabel, purke mill-konstatazzjoni u min-natura tagħha mill-mod kif il-Qorti tkun esprimiet ruħha fuqha jku. jidher li dik hija vera dikjarazzjoni li għamlet il-Qorti. Din il-ġurisprudenza hija konformi għall-aħjar dottrina in materja, kif jidher mit-trattat tal-Mattirolo, Diritto Giudiziario Civile, Vol. IV para 63 (nota 4) u para 64.

Illi mill-parti razzjonali tas-sentenza in kwistjoni jirriżulta l-ewwelnett illi l-Qorti qalet espressament li kienet sejra tikkunsidra separatament id-depositu magħmul fir-Reġistru tal-Qorti Ċivili Inferjuri fit-tnax ta' Jannar, 1962 wara li tiġi trattata u eżaminata l-kwistjoni tad-depositi l-oħra.

Illi wara din l-introduzzjoni l-Qorti għaddiet biex tgħid li fuq l-att taċ-ċitazzjoni Nru. 497/59 fl-ismijiet "Dr. Antonio Caruana vs. Giuseppe Fenech", il-Qorti ta' l-Appell, wara li rrevokat is-sentenza ta' din il-Qorti tat-tmienja ta' Jannar, 1960, laqgħet it-talbiet ta' l-attur appellanti, fosthom dika tar-revoka ta' l-esekuzzjoni tal-mandat ta' sekwestru maħruġ fuq talba tal-konvenut appellat f'dik il-kawża (il-kreditur sekwestranti Giuseppe Fenech). "Relatati dawn il-fatti li huma li sfond ta' l-azzjoni" il-Qorti rrilevat li l-instanti f'dik il-kawża (l-attur odjern) "kien qiegħed jippretendi li d-depositi magħmulin mill-konvenut Delia, fiż-

zmien meta s-sekwestru maħruġ kontra tiegħu minn Giuseppe Fenech kien għadu viġenti u veljanti u mhux dikjarata nulla l-esekuzzjoni tiegħu, **huma nulli**, u per konsegwenza qiegħed jitlob, għall-perijodu tal-kera li dawk id-depositi jkopru, l-istess kera bħal li kieku dawk l-istess depositi, li, jekk validi, jirrappresentaw pagamenti fir-rapporti bejn sekwestrat u sekwestratarju, ma sarux. Raġuni tat-talba allegata mill-istanti hija n-nullita u vessatorjeta ta' l-istess depositu."

Illi minn dan jidher ċar kemm kienet importanti fil-ħsieb tal-Qorti l-kwistjoni tal-validita tad-depositi. Anzi mit-terminu espressi taċ-ċitazzjoni ("inattesi, bħala u għaliex nulli u vessatorji, id-depositi magħmulin mill-Konvenut") u ta' l-eċċezzjonijiet, jidher li l-konstatazzjoni tal-validita o meno ta' dawk id-depositi kienet tassew dikjarazzjoni **neċessarja**. Del resto l-attur ma qanqal ebda kwistjoni fil-kawża t'issa dwar in-**neċessita** tad-dikjarazzjoni. Huwa jgħid biss li dik id-dikjarazzjoni ma saretx. Imma tabilħaqq il-Qorti ma tistax tara kif l-attur jista' raġonevolment isostni din it-tesi fil-konfront mal-kliem espliċitu tas-sentenza "de qua" fl-aħħar paragrafu tal-fol. 30 tal-proċess Ċitaz. Nru. 35/62 fejn jingħad espressament li "dawk id-depositi (astrazzjoni fatta għall-mument minn dak tat-tnax ta' Jannar, 1962) ma jistax jingħad la li huma nulli u lanqas li huma vessatorji, u **l-istess (depositi) fir-rapporti bejn l-instanti sekwestrat u l-konvenut sekwestratarju jirrappresentaw validu pagament tar-rispettivi ammonti depositati, b'mod li t-talba dwar l-ammont ta' għoxrin lira ma tistax tiġi milqugħa bil-favur u għandha tiġi miċħuda**" (is-sottolinear qiegħed isir issa).

Illi anke dwar l-aħħar wieħed mill-ħdax-il depositu li l-validita tagħhom ġiet eżaminata bl-imsemmija sentenza

(dak ċioe li sar fil-Qorti Inferjuri fit-tnax ta' Jannar, 1962) din il-Qorti qalet espressament f'dik is-sentenza (fol. 31), wara li speċifikat sew ir-raġuni tar-rifjut tal-kera mill-attur f'dik l-okkażjoni partikolari, li: "Dina l-pretensjoni ta' l-attur di fronti għall-konvenut kienet irraġonevoli u kienet tammonta għal rifjut u **kwindi l-konvenut għamel tajjeb li ddeposita** ħalli ma jsibx ruħu konfrontat b'xi kawża u r-relativi spejjeż tagħha" (is-sottolinear hawn ukoll qiegħed isir issa). Dina hija konstatazzjoni u dikjarazjoni espressa tal-validita anki ta' dak l-aħħar depositu.

Illi l-Qorti, qabel ma għaddiet għar-riġett konklusjonali tat-talba ta' l-attur bl-ispejjes kontra tiegħu, kompliet qalet "illi għalhekk it-talba attriċi ma tistax ħlief tiġi miċħuda u l-massima "quod nullum est nullum producit effectum" sanzjonata bl-artikolu 95 tal-Kodiċi Proċedura Ċivili mhix applikabili għall-każ in kwistjoni fir-relazjoni tas-sekwestrat u sekwestratarju."

Illi għalhekk il-Qorti ssib, tikkonstata, tiddikjara u tiddeċidi f'din is-sentenza illi fis-sentenza ta' din il-Qorti, tas-sebgħa ta' Frar, 1962 fl-ismijiet "Av. Dott. Antonio Caruana vs. Lawrence Delia" (Ċitaz. Nru. 35/62) din il-Qorti kienet għamlet dikjarazzjoni neċessarja u ddeċidiet, għall-finijiet tal-paragrafu 22 tat-Tariffa anessa mal-Kodiċi ta' l-Organizzazjoni u Proċedura Ċivili, li d-depositi msemmija fiċ-ċitazzjoni ta' l-attur f'dik il-kawża kienu ġew magħmulin validament mill-konvenut Delia. Per konsegwenza anki s-sentenza ta' l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell tas-sitta u għoxrin ta' Marzu, 1962, li kkonfermatha b'adozzjoni tal-motivi, kien fiha l-istess dikjarazzjoni u deċiżżjoni. U minn dan isegwi li l-konvenut Dr. Buhagar, bħala Reġistratur ta' dawn il-Qrati, aġixxa sewwa u skond id-doveri legali

tiegħu, meta ntaxxa għaf-favur tar-Reġistru u tad-difensuri d-drittijiet dwar dik id-dikjarazzjoni li mħabba dina l-kawża, u d-dewmien li l-kawżi kultant joħolqu, għadhom ma setgħux jiġu riskossi mill-partijiet interessati. Anzi jidher li r-Reġistratur għad li kellu diskrezzjoni jintaxxahom aktar intaxxahom fil-minimu tagħhom.

Illi fl-aħħar tan-nota tiegħu l-attur ippretenda wkoll li s-sentenza li tat lok għat-tassazzjoni impunjata hija nulla għax ma ddeċidietx l-eċċezzjoni tan-nullita (sic) tad-depositi mogħtija mill-konvenut Delia b'kap separat a norma ta' l-art. 731 Kodiċi Proċedura Ċivili. Apparti mill-kwistjoni ta' l-inkonsistenza ta' l-attur f'din il-materja — għax hija ħaġa li tgħid li kwistjoni ma ġietx deċiża xejn u ħaġa oħra li tgħid li ma ġietx deċiża b'kap separat — dan l-argument ta' l-attur huwa rrilevanti għal din il-kawża ta' ritassa, anki kieku qatt kellu xi meritu, għax dik is-sentenza, konfermata kif intqal mill-Qorti Suprema, illum hija rrevokabili, u sakemm l-attur ma jitlobx, jekk qatt għandu fuq xix, li tiġi ritrattata, mhuwiex leċitu li tinfetaħ diskussjoni fuqha, u għalhekk ma hemmx lok li l-Qorti tidħol fil-kwistjoni tal-allegata nullita tagħha (vide, f'sens konformi Cassar-Parnis vs. Soler, ħdax ta' Marzu, 1949, Kollez. Vol. XXXIII, II, 344).

Illi fl-aħħar ta' kull sentenza, anki wara li jkunu saru d-dikjarazzjonijiet kollha neċessarji għall-każ, ikun jonqos l-akkoljiment jew riġett formali tad-domandi ta' l-attur, konsistentement ma dawk id-dikjarazzjonijiet premessi fil-korp tagħha. Kien għalhekk biss, kif ukoll għad irid isir f'dan il-każ, li fis-sentenza fil-kawża fuq imsemmija, il-Qorti, wara li ddikjarat li d-depositi tal-konvenut Delia kienu validi — u b'hekk in sostanza akkoljiet l-eċċezzjoni tiegħu — għaddiet biex tiċħad it-talba ta' l-attur. Imma mhux leċi-

tu għall-attur li jikkonċentra l-indagini u r-reklam tiegħu fuq dik il-parti biss bħalli kieku d-dispositiv tagħha ma jistax jiġi rikavat "tota sententia perspecta."

Rat n-nota li biha l-attur appella minn din l-aħħar sentenza u l-petizzjoni tiegħu li biha talab li s-sentenza appellata tiġi riformata billi t-talba kif avanzata oriġinarjament tiġi milqugħa fil-konfront tal-konvenuti Dr. Edgar Buhagiar nomine u Lawrence Delia, bl-ispejjes ta' l-ewwel u tat-tieni istanza u tiġi konfermata fil-bqija.

Rat ir-risposta tal-appellat Lawrence Delia li fiha qal illi s-sentenza appellata hi ġusta u timmerita konferma u l-appell ta' l-attur għandu jiġi miċħud bl-ispejjeż: barra minn dan irrileva li ma jidherx li kien każ ta' "riforma" imma pjuttost ta' revoka tas-sentenza rigward l-uniku punt li kien baqa fuq il-kwistjoni tan-nullita.

Rat ir-risposta ta' Dr. Edgar Buhagiar nomine li qal illi d-domanda kif formulata ma tistax tiġi kkunsidrata għaliex ma fihiex ir-rekwiżiti ta' l-artikolu 142(2) tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili (Kap. 15): inoltre ma jistax ikun li tiġi akkolta t-talba "kif avanzata oriġinarjament", la darba xi parti mill-istess talba ġiet rinunzjata: is-sentenza appellata hi ġusta u għandha tiġi konfermata bl-ispejjeż.

Rat l-atti kollha tal-kawża, semgħet it-trattazzjoni u kkunsidrat:—

M'hemmx dubju illi t-talba fil-petizzjoni hi formulata ħażin. Ovvjament l-appellant ma jistax jitlob illi tiġi akkolta minn din il-Qorti d-domanda tiegħu "kif avanzata oriġinarjament fiċ-ċitazzjoni", ġa la darba, l-appellant in-nifsu kien, in prim'istanza, irrinunzja għal dik id-domanda in

kwantu kienet, skond iċ-ċitazzjoni, tirriferixxi għat-tassazzjoni dwar id-digriet tas-sebgħa ta' Frar, 1962. Is-sentenza appellata ddeċidiet biss fuq it-talba taċ-ċitazzjoni in kwantu kienet tirriferixxi għat-tassazzjoni dwar il-kwistjoni tan-nullita tad-depożiti magħmula minn Delia u l-appellant sata jitlob u messu talab, fil-petizzjoni ta' l-appell mhux ir-riforma tas-sentenza appellata, iżda r-revoka tagħha in kwantu ċaħdet dik it-talba tiegħu billi tiġi akkolta dik it-talba tiegħu.

In kwantu, imbagħad, fil-petizzjoni l-appellant talab, ir-"riforma" tas-sentenza appellata fis-sens fuq imsemmi "fil-konfront ta' l-konvenuti Dr. Buhagiar nomine u Lawrence Delia . . . u l-konferma tagħha fil-bqija", il-Qorti jidhrilha li l-appellant waqa f'kontradizzjoni miegħu n-nifsu. Is-sentenza appellata, sa kemm tibqa sseħħ, tagħmel stat tant fir-rapporti bejn l-appellant u Dr. Edgar Buhagiar nomine u Lawrence Delia, li ġew konvenuti mill-bidu, kemm ukoll fir-rapporti bejn l-appellant u l-Avukat Dottor Paul Mallia u l-Prokuratur Legali Benedict Dingli u l-eredi tal-Prokuratur Legali Giuseppe Galdes, li ġew imsejjħin fil-kawża b'ordni tal-Qorti. Dawn l-imsejjħin fil-kawża ma ġewx appellati: anzi, impliċitament, għar-rigward tagħhom l-appellant qed jitlob li s-sentenza appellata "tiġi konfermata": u, difatti in kwantu s-sentenza appellata tirrigwarda l-kjamati fil-kawża, din tifforma ġudikat. Il-Qorti ma tifhemx kif, jista jintalab mingħajr kontraddizzjoni, li s-sentenza appellata tgħid ħaġa — rigward l-istess tassazzjoni — fil-konfront ta' Lawrence Delia (ċioe anke tad-difensuri tiegħu) u fl-istess ħin tgħid il-kuntrarju fil-konfront ta' dawk l-istess difensuri li kienu msejjħin fil-kawża: dan jgħodd ukoll għall-eredi ta' l-Prokuratur Legali Giuseppe Galdes.

Hemm anki iżjed x'jista jingħad fuq dawn il-punti, iżda din il-Qorti ma jidhriliex li hu l-każ li tokkupa ruħha min-

nhom minħabba li hi ta' fehma illi, f'kwalunkwe każ, l-appell ta' l-attur hu kjarament infondat fil-meritu.

Il-kwistjoni tal-validita o meno tad-depożiti fil-kawża li għaliha tirriferixxi t-tassazzjoni mpunjata kienet vitali għad-definizzjoni ta' dik il-kawża: u kienet vitali għaliex intavolaha l-appellant innifsu bħala attur f'dik il-kawża meta talab il-kundanna tal-ħlas tal-kera "inatteżi bħala u għaliex nulli u vessatorji d-depożiti." Proprjament, f'dik il-kawża il-kawżali tat-talba ta' l-appellant kienet tikkonsisti fil-fatt illi l-konvenut kien okkupa b'kiri l-fond tiegħu għaż-żmien in kwistjoni u għalhekk il-konvenut kellu jħallas il-kera korrispettiv. Iżda peress illi l-konvenut kien qiegħed jippretendi illi dak il-kera hu kien ħallsu billi kien iddepożita l-ammonti relativi taħt l-awtorita tal-Qorti, għalhekk l-attur, stess, fiċ-ċitazzjoni, ried illi l-Qorti tinjora dawk id-depożiti billi tirritenihom nulli u vessatorji: din kienet kwistjoni separata u distinta minn dik sempliċement invoduta fil-vera kawżali tad-domanda bħala t-titolu tal-kreditu pretiż mill-appellant u s-soluzzjoni tagħha kienet tiddependi minn punt ta' liġi applikat għar-riżultanzi tal-fatti partikolari.

Ma jistax ikun hemm dubju illi dik il-kwistjoni dwar il-validita tad-depożitu li kienet, kif intqal, essenzjali fil-fattispeċie għad-deċiżjoni finali tal-kawża, ġiet fil-fatt riżoluta, ċioe fi kliem ieħor deċiża, fis-sentenzi in kwistjoni. It-test ta' dan qiegħed fil-fatt illi ma' jistax ikun hemm dubju illi, fuq dik il-kwistjoni dawk is-sentenzi kienu jikkostitwixxu ġudikat b'mod illi bejn l-istess partijiet il-validita tad-depożiti ma setgħatx evidentement tiġi aktar kwistjonata.

L-appellant pero jippretendi — u din hi in sostanza t-teżi kollha tiegħu — illi, għal finijiet tat-tassazzjoni, ir-

riżoluzzjoni u deċiżżjoni ta' dik il-kwistjoni ma għandiex titqies bħala "deċiżżjoni" jew "dikjarazzjoni" għaliex ma kienetx tifforma parti mid-"dispositiv" ta' dawk is-sentenzi. Fuq dan il-punt din il-Qorti ftit issib x'tista utilment jiżdied ma dak li hemm fis-sentenza issa appellata. Biss a propożitu ta' dak li ġie sottomess fil-petizzjoni ta' l-appell fis-sens illi t-test preżenti ta' l-artikolu 217 tal-Kodiċi ta' Organizazzjoni u Proċedura Ċivili huwa divers sostanzjalment minn dak li kien jgħid it-test antik taljan ta' l-artikolu korrispondenti, il-Qorti jidhrilha li ma għandux jitqies li hemm din id-differenza sostanzjali nonostanti l-apparenti differenza ta' lokuzzjoni: ċertament ma kienx ħsieb ta' l-Edizzjoni Riveduta li tbiddel fis-sostanza s-sens tal-liġi. Fil-fehma tal-Qorti dak illi t-test tal-liġi jfissir huwa illi biex dikjarazzjoni tkun konklusiva jew obbligatorja ma tridx tkun merament jew raġonament jew simpliċi motiv iżda vera soluzzjoni ta' kwistjoni trattata fis-sentenza li tirrappreżenta l-konklużżjoni finali tal-Qorti fuq il-kwistjoni. Dak li hu importanti huwa illi s-soluzzjoni jew konklużżjoni tkun inkluża fis-sentenza u ma jimportax f'liema parti partikolari tagħha: "operative part of the judgement" għandha loġikament tfisser kull parti tas-sentenza fejn tassew ikun hemm soluzzjoni jew definizzjoni ta' kwistjoni li l-Qorti tintendi li għandha tkun konklusiva jew obbligatorja u kif intqal ma għandux ikun hemm dubju illi fis-sentenza in kwistjoni s-soluzzjoni u definizzjoni tal-kwistjoni dwar il-validita fid-depożiti kienet konklusiva u obbligatorja bejn il-kontendenti.

Għal dawn il-motivi l-Qorti tiddeċiedi billi tiċħad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata bl-ispejjeż kontra l-appellant.